

10.06.2013

Sj/1

§ 706

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle lukiolain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamista koskevasta lakiluonnoksesta

HEL 2013-006954 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi ja maahanmuuttajanuorten osuuden lisäämiseksi lukiokoulutuksessa maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus saadaan viimeinkin käynnistettyä maassamme. Tällaista koulutusta tarvitaan erityisesti Helsingissä, jossa maahanmuuttajanuorten määrä on suuri ja kasvaa jatkuvasti. Samoin on tärkeää, että lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta tarjotaan myös maahanmuuttaja-aikuisille.

Kaupunginhallitus pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että valmistava koulutus tapahtuu nimenomaan osana lukion toimintaa. Näin opiskelijat voivat harjaantua paremmin toimimaan lukion toimintaympäristössä ja –kulttuurissa jo valmistavan koulutuksen aikana. Samoin esitetyt opintokokonaisuudet ovat kannatettavia.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltäessä koulutuksen tavoitteita ja sisältöjä on syytä ottaa huomioon mahdollisuus opintojen joustavuuteen ja henkilökohtaistamiseen, sillä maahanmuuttajanuoret ovat taustaltaan ja taidoiltaan varsin heterogeeninen ryhmä. Näin ollen myös esitetty yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen on kannatettavaa. Opetussuunnitelman perusteissa ja tuntijaossa tulisi lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opintokokonaisuudet kytkeä nykyisiin lukion oppiaineisiin ja tuntijakoon tai niiden soveltaviin kursseihin. Tällöin opetusta voisivat antaa nykyiset lukion kelpoiset opettajat ja koulutuksen laatu voitaisiin varmistaa.

On perusteltua, että esityksessä on määritelty, kenelle lukioon valmistava koulutus on tarkoitettu ja ketkä voivat osallistua siihen. Jos opiskelija on suorittanut perusopetuksen vastaanottavan lukion opetuskielellä, tätä tulisi voida pitää osoituksena riittävästä kielitaidosta. Niiltä osin kuin kielitaitoa ei voida muuten varmistaa, tulisi valtakunnallisesti määrittellä se kielitaidon lähtötaso, joka riittää lukio-opintoihin valmistavaan koulutukseen.

Esityksessä ei mainita lukioon valmistavan koulutuksen hakuprosessista. Hakuprosessista tulisi kuitenkin ohjeistaa valtakunnallisesti, jotta eri koulutuksenjärjestäjien ylläpitämiin oppilaitoksiin hakijat olisivat yhdenvertaisessa asemassa. Jos muut valmistavat koulutukset ovat siirtymässä yhteishaun piiriin, tulisi jatkossa pohtia myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen hakua.

Varsinaisiin lukio-opintoihin pääsyn varmistamiseksi on hyvä, että lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja. Kuitenkin jatkossa tulisi varmistaa myös ilman suomalaista peruskoulun päättötodistusta hakevien pääsy varsinaisiin lukio-opintoihin.

Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että opiskelija voi suorittaa lukion kurssuja jo valmistavan koulutuksen aikana ja ne hyväksiluetaan varsinaisissa lukio-opinnoissa. Näin koulutusta voidaan yksilöllistää, jos opiskelijan taidot sen mahdollistavat. Helsingin kaupungin järjestämän, Vuosaaren lukiossa toteutetun valmistavan koulutuksen pilotin kokemusten perusteella lukiokurssien suorittaminen myös motivoi opiskelijoita.

Lakiesityksen perusteluissa mainitaan, että valmistavan koulutuksen opinto-ohjauksen avulla opiskelijalle muodostuisi käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppisi asettamaan koulutustaan ja kehitystään vastaavia tavoitteita. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan ja Vuosaaren lukiossa toteutetun pilotin perusteella lukioon valmistavan koulutuksen ohjaus sisältää myös muita kuin em. kokonaisuuksia kuten opiskelijan kotoutumisprosessin tukemista, opiskelutaitojen vahvistamista sekä lukio-opintojen kannalta keskeisten valmiuksien lisäämistä. Ohjaukseen sisältyy maahanmuuttajanuorten kanssa tavallista enemmän myös kodin ja koulun välistä yhteydenpitoa.

Kaupunginhallitus katsoo, että näin ollen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ohjaustyö poikkeaa nykymuotoisesta lukion opinto-ohjauksesta, mistä syystä lukion opinto-ohjaajien täydennyskoulutuksesta on huolehdittava jatkossa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että lakiesityksen perustelujen mukaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa korotettaisiin opiskelijaa kohti luvulla 1,21. Helsingin kaupunki pitää esitettyä korotusta liian vähäisenä lukioon valmistavan koulutuksen suhteellisen pienen ryhmäkoon ja suuren ohjaustarpeen perusteella. Pieni ryhmäkoko ja suuri ohjaustarve lisäävät kustannuksia enemmän kuin lakiesityksen perusteluissa esitetään.

10.06.2013

Sj/1

Lukioon valmistavassa koulutuksessa on tarkoituksenmukaista, että ryhmässä opiskelee 10 – 15 opiskelijaa, enintään 18, kun varsinaisissa lukio-opinnoissa ryhmäkoot ovat tavallisesti huomattavasti suuremmat. Maahanmuuttajanuoret tarvitsevat myös huomattavasti enemmän ryhmämuotoista ja yksilöllistä ohjausta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKMn lausuntopyyntö lukion valmistavasta koulutuksesta
- 2 Esitysluonnos
- 3 Lausuntoehdotus Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi ja maahanmuuttajanuorten osuuden lisäämiseksi lukiokoulutuksessa maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistava koulutus saadaan viimeinkin käynnistettyä maassamme. Tällaista koulutusta tarvitaan erityisesti Helsingissä, jossa maahanmuuttajanuorten määrä on suuri ja kasvaa jatkuvasti. Samoin on tärkeää, että lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta tarjotaan myös maahanmuuttaja-aikuisille.

Kaupunginhallitus pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että valmistava koulutus tapahtuu nimenomaan osana lukion toimintaa. Näin opiskelijat voivat harjaantua paremmin toimimaan lukion toimintaympäristössä ja –kulttuurissa jo valmistavan koulutuksen aikana. Samoin esitetyt opintokokonaisuudet ovat kannatettavia.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltäessä koulutuksen tavoitteita ja sisältöjä on syytä ottaa huomioon mahdollisuus opintojen joustavuuteen ja henkilökohtaistamiseen, sillä maahanmuuttajanuoret ovat taustaltaan ja taidoiltaan varsin heterogeeninen ryhmä. Näin ollen myös esitetty yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen on kannatettavaa. Opetussuunnitelman perusteissa ja tuntijaossa tulisi

lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opintokokonaisuudet kytkeä nykyisiin lukion oppiaineisiin ja tuntijakoon tai niiden soveltaviin kursseihin. Tällöin opetusta voisivat antaa nykyiset lukion kelpoiset opettajat ja koulutuksen laatu voitaisiin varmistaa.

On perusteltua, että esityksessä on määritelty, kenelle lukioon valmistava koulutus on tarkoitettu ja ketkä voivat osallistua siihen. Jos opiskelija on suorittanut perusopetuksen vastaanottavan lukion opetuskielillä, tätä tulisi voida pitää osoituksena riittävästä kielitaidosta. Niiltä osin kuin kielitaitoa ei voida muuten varmistaa, tulisi valtakunnallisesti määritellä se kielitaidon lähtötaso, joka riittää lukio-opintoihin valmistavaan koulutukseen.

Esityksessä ei mainita lukioon valmistavan koulutuksen hakuprosessista. Hakuprosessista tulisi kuitenkin ohjeistaa valtakunnallisesti, jotta eri koulutuksenjärjestäjien ylläpitämiin oppilaitoksiin hakijat olisivat yhdenvertaisessa asemassa. Jos muut valmistavat koulutukset ovat siirtymässä yhteishaun piiriin, tulisi jatkossa pohtia myös lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen hakua.

Varsinaiisiin lukio-opintoihin pääsyn varmistamiseksi on hyvä, että lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja. Kuitenkin jatkossa tulisi varmistaa myös ilman suomalaista peruskoulun päättötodistusta hakevien pääsy varsinaiisiin lukio-opintoihin.

Kaupunginhallitus pitää kannatettavana, että opiskelija voi suorittaa lukion kurssuja jo valmistavan koulutuksen aikana ja ne hyväksiluetaan varsinaisissa lukio-opinnoissa. Näin koulutusta voidaan yksilöllistää, jos opiskelijan taidot sen mahdollistavat. Helsingin kaupungin järjestämän, Vuosaaren lukiossa toteutetun valmistavan koulutuksen pilotin kokemusten perusteella lukiokurssien suorittaminen myös motivoi opiskelijoita.

Lakiesityksen perusteluissa mainitaan, että valmistavan koulutuksen opinto-ohjauksen avulla opiskelijalle muodostuisi käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppisi asettamaan koulutustaan ja kehitystään vastaavia tavoitteita. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan ja Vuosaaren lukiossa toteutetun pilotin perusteella lukioon valmistavan koulutuksen ohjaus sisältää myös muita kuin em. kokonaisuuksia kuten opiskelijan kotoutumisprosessin tukemista, opiskelutaitojen vahvistamista sekä lukio-opintojen kannalta keskeisten valmiuksien lisäämistä. Ohjaukseen sisältyy maahanmuuttajanuorten kanssa tavallista enemmän myös kodin ja koulun välistä yhteydenpitoa.

Kaupunginhallitus katsoo, että näin ollen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ohjaustyö poikkeaa nykymuotoisesta lukion opinto-ohjauksesta, mistä syystä lukion opinto-ohjaajien täydennyskoulutuksesta on huolehdittava jatkossa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että lakiesityksen perustelujen mukaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen keskimääräistä yksikköhintaa korotettaisiin opiskelijaa kohti luvulla 1,21. Helsingin kaupunki pitää esitettyä korotusta liian vähäisenä lukioon valmistavan koulutuksen suhteellisen pienen ryhmäkoon ja suuren ohjaustarpeen perusteella. Pieni ryhmäkoko ja suuri ohjaustarve lisäävät kustannuksia enemmän kuin lakiesityksen perusteluissa esitetään.

Lukioon valmistavassa koulutuksessa on tarkoituksenmukaista, että ryhmässä opiskelee 10 – 15 opiskelijaa, enintään 18, kun varsinaisissa lukio-opinnoissa ryhmäkoot ovat tavallisesti huomattavasti suuremmat. Maahanmuuttajanuoret tarvitsevat myös huomattavasti enemmän ryhmämuotoista ja yksilöllistä ohjausta.

Esittelijä

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa esitysluonnoksesta lukiolain sekä opetus- ja kulttuuritoimesta annetun lain muuttamisen johdosta.

Hallitusohjelman , valtion periaatepäätöksen valtion kotouttamisohjelmasta sekä koulutuksen- ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2011-2016 mukaan maahanmuuttajien edellytyksiä lukio-opintoihin parannetaan sisällyttämällä lainsäädäntöön maahanmuuttajien valmistavaa koulutusta koskevat säännökset.

Lukiolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta ja rahoituslakiin säännökset valmistavan koulutuksen rahoituksesta. Opinnot keskittyisivät opetuskielenä käytettävien suomen tai ruotsin ja tarvittaessa muiden kielten opiskeluun sekä lukioissa tarvittavien opiskelutaitojen edistämiseen, kulttuurientuntemukseen sekä opinto-ohjaukseen.

Asiassa on saatu opetusviraston sekä talous- ja suunnittelukeskuksen lausunto. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa 14.6.2013 mennessä.

Esittelijä toteaa, että lausunto on opetusviraston esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

10.06.2013

Sj/1

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKMn lausuntopyyntö lukion valmistavasta koulutuksesta
- 2 Esitysluonnos
- 3 Lausuntoehdotus Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Esitysteksti

Tiedoksi: Muutoksenhaku; Muutoksenhakukielto, valmistelu

Talous- ja suunnittelukeskus
Opetusvirasto